

ABONAMENTUL.

Pentru monarhie:

Pe an 18 cor. $\frac{1}{2}$ an
9 cor. $\frac{1}{4}$ 4:50 fil.

Pentru străinătate:

Pe un an 24 coroane
 $\frac{1}{2}$ an 12 cor. $\frac{1}{4}$ an
6 coroane.

Unirea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
oară 12 fil., a treia
oară 10 fil.Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirii”
în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marți, Joia și Sâmbăta.

După un an.

E tare natural, ca și la încheierea anului 22-lea al existenței acestei foi, să ne facem bilanțul anual obicinuit, dându-ne bine seama de cele petrecute în anul expirat și semnalând conturile viitorului, întrucât ne îndreptățește la așa ceva trecutul și experiența. Ca introducere trebuie să constatăm, că o dare de seamă mai amară și mai plină de crâncene decepții, în cece privește situația bisericii noastre din anul trecut, în foaia aceasta în cursul celor 22 ani de existență, nu s'a mai scris. Dar nu a putut încresta mai dureroasă răvașe în privința aceasta, nici chiar biserica unită, în cursul întregului trecut al său căci de 200 de ani, de când existăm și ne trudim să existăm tot mai bine față de trecut, o mai mare sguđuire nu ne-a ajuns nici când.

Episcopia gr.-cat. maghiară este azi prin ordinul nunțului papal din Viena, un fapt împlinit, o realitate crudă.

Dela introducerea Sfintei Uniri în biserica românească, istoria noastră două curente a semnalat întotdeauna, cari au emulat unul cu altul, ca să se înstăpânească asupra noastră. Unul susținut de sus, care a pornit din premisa, că biserica trebuie ferită de orice veleități naționale, deoarece ea este eternă și ca atare nu poate fi înjugată la carul unor aspirații trecătoare, ale unui neam subjugat. Biserica trebuie să fie deasupra frământărilor mărunte ale mulțimei, pentru că în acțiunea ei de a mântui și ferici nu poate fi condusă decât de legile, pe cari i le-a creat Atotputernicul ei Părinte. Toate celealalte sunt lucruri secundare, cari în definitiv se pot considera amăsurat timpului și înprejurărilor, dacă chiar încunjura total nu se pot. Celalalt a pornit din premisa, că biserica mai are și un alt rol tot așa de însemnat, tot

așa de mare. Ca instituția sufletească a unui popor, e adăpostul, ocrotitoarea, mângăerea și stimulul spre tot ce e sfânt, bun și ideal. Ea stămpără sufletul mulțimei, care își caută odihna și aspirațiile printr'ansa.

Mulțumită Domnului, că în istoria bisericii noastre în cursul celor doi secoli ai existenței sale, a avut totdeauna o binefăcătoare înfruire aceste două curente unul asupra celuilalt. Și pânăcând părinții noștri făceau jruina nestrămutată față de biserica Romei, nu uitau a accentua la toate ocaziunile, că noi suntem și vrem să fim români, iar biserica noastră vrem să o păstrăm ca biserică deosebită, în care credința noastră catolică să fie și un stimul a tradițiilor și aspirațiilor noastre ca neam. Deși sporadice încercări au fost întotdeauna, de a ne spolia biserica de nota ei aceasta, de ai cassa caracterul ei național românesc prin introducerea instituțiilor streine, spiritul și geniul ei sănătos a triumfat întotdeauna asupra primejdiei, eșind biruitoare din toate. Deși moșiile dela Blaj le-a primit episcopul la vremea sa cu îndatorirea de a sustenta și pe iesuitul pus ca dirigiutor în coastele episcopului, antecesorii episcopi ai Blajului, n'au întârziat a protesta împotriva acestui sistem de spionaj, până ce li-s'a făcut dreptate.

Pe nesimțite s'a cristalisat așa dară politica noastră bisericească. Din îndrumările vremii, din necesitățile clerului, a poporului s'a conceput acel măreț ideal, care dela Inocențiu Micu Clain s'a încheșat tot mai mult, tot mai hotărît, până-ce în legile constituționale dela 67 și în Bula papală »*Ecclesiam Christi*« au fost consfințite de factorii competenți, luptele noastre seculare ca astfel pentru viitor să avem un razim sigur, o basă binehotărîtă, asupra căreia să putem edifica mai departe edificiul acela, pe care timpul l'a creat, ca să se adăpostească

acolo cu vreme întreg neamul românesc.

E ceva foarte natural, că avântul luat de biserica noastră în direcția aceasta, emanciparea ei de sub tutela statului, a catolicilor maghiari să fie motorul principal ca dușmanii ei să o oprească în curs, până-ce n'ajunge la apogeu.

Ce să mai zicem? Atunci când credeam că am biruit toate, când am documentat atât de strălucit lumii românești, adunate în numărul acela mare la Blaj, cu ocaziunea adunării Asociațiunei, că biserica noastră este românească, că întrânsa și printr'ansa se cultivă toate virtuțile cetățenești și românești, — în măsură estraordinară, când am crezut, că am arătat lumii românești adunate la Blaj, că noi suntem puntea, care legăm Occidentul cu Orientul — atunci ne-a venit cea mai crâncenă decepție, din câte istoria va pomeni cândva.

Noi încă tot nu credem, că am pierdut lupta. Avem deplină convingere, că tocmai aceia, cari au crezut, că ne-au îngenunchiat, se vor convinge că au greșit. Ținuta corectă a episcopatului nostru, protestele clerului și a poporului credincios, ne îndreptătesc la nădejdi, că chestia încă nu e resolvată...

Despre a doua instituție culturală-națională, despre școală, trebuie să înregistrăm lucruri și mai triste. Confuzia este aci atât de mare, încât ne e imposibil a face deocamdată oglinda situației. Comisiunile permanente ale comitatelor au închis și pe mai departe școlile »necorespunzătoare« lăsând mai bine comune întregi fără nici o instrucție. Învățătorii au fost trași în cercetare disciplinară, ca și în trecut, din aceleași pricini. Mai ales comitatul Clujului cu voinicosul viceșpan Dozsa a excelat în reglementarea școlilor valahe. În legătură cu stângerea școlilor, cu nesiguranța învățătorilor, scade și numărul elevilor

pe la diteritele pedagogii. Azi multe comune au școli frumoase, salare în ordine și nu capătă învățători. Și pe când poporul nost rămâne și fără instrucția cea mai de lipsă, guvernul depune pe biroul parlamentului proiectul despre sufragiul universal, condiționând dela alegător absolutul cl. VI. elementară.

* * *

Numai pressa a fost tot așa la culmea chemării sale. În măsura cum scad școlile, ar trebui să se desvoalte pressa bisericească. Azi-mâne singur aceasta ne mai rămâne, ca școală liberă pentru mulțimea mare. Pressa românească și în special a noastră bisericească și-a făcut și de astă dată datoria. Celce înțelege mijloacele, care ne stau la dispoziție și abonații, câți ne solicită foaia, va ști, că pressa românească peste tot, a făcut mai mult în proporție ca ori care alta din lume. Căci e mare deosebire între o foaie străină cu una sută mii abonați, cu venite enorme, cu scriitori, cu remunerații fabuloase și altceva o foaie românească cu o mie de abonați (din cari plătesc 300) și cu nimic altceva.

Avem însă mare nădejde, și trecutul ne-a învățat, ca pe viitor să ne strângem bine rândurile, și să vedem, că aceste trei instituții sunt pentru existența noastră arteriile de viață, pe cari va trebui să le apărăm și

ocrotim cu toate mijloacele. Aceste însă nu cu vorbe dulci să vor mai face, ci cu jertfe. Și încă cu mari jertfe.

Chestia națională în Camera română. Discutându-se în Camera română răspunsul la mesagiul Tronului a luat cuvântul între alții și dl. Nic. Iorga.

Iată cum caracterizează marele ziar „Seara” acest discurs:

„Dl. Iorga a fost erii o revelație pentru mulți cari îl cunoșteau într'un anumit aspect. Unii se așteptau ca dl. Iorga să atace pe dl. Take Ionescu; alții bănuiau că istoricul nostru va pretinde ca guvernul să nu ceară nimic bulgarilor. În fine alții s'așteptau ca dl. Iorga să atace cu violență pe Austro-Ungaria.

Nici una din așteptări n'a fost îndeplinită.

Dl. Iorga a ridicat discuția la un nivel ce ar face onoare ori cărui parlament și a vorbit cu atâta convingere și căldură încât a sfârșit în aplauzele unanime ale majorității și minorității.

Dl. Iorga a vorbit, pe larg și cu competența unui mare istoric cum e d-sa, despre relațiile noastre cu Austro-Ungaria, Rusia și Bulgaria, insistând asupra felului cum sunt tratați românii din Bucovina și Ungaria, — de asemenea asupra drepturilor noastre în Dobrogea.

Cu o documentare exemplară și cu o admirabilă claritate, dl. Iorga a arătat că azi, ca și în alte împrejurări, Austria are mai multă nevoie de România, de cum are țara noastră de monarhia vecină.

Cu toate acestea Austria n'a făcut și nu face nimic pentru respectarea drepturilor naționale ale elementului românesc din Bucovina și Ungaria.

După aceste caracterizări, lăsăm să urmeze acest admirabil discurs:

A vorbi în aceste împrejurări e o datorie nu din partea altora ci din partea mea.

În ce privește politica internă partidele conservatoare și liberal urmează aceeași linie de conduită. În ce privește politica externă, mie mi s'a răspuns prealabil de dl. prim-ministru. Naționaliștii democrați au datoria ca în aceste momente să-și spună părerile lor, să-și exprime idealul lor național. În momentele acestea trebuie să fim desbrăcați de pasiunile de partid și momentul actual impune ca punctele de partid să fie înlăturate.

Împrejurările au cerut ca să avem un parlament compus din toate forțele neamului azi când o împărăție se sfărâmă și pe ruinele ei se ridică alte state.

Alegerile dela colegiul III.

Oratorul vorbește pe larg despre dreptul electoral al țărâniei, mai cu seamă în împrejurările actuale.

Dl. Iorga amintește de circularea dlui Take Ionescu, ministru de interne, care n'a avut nici un efect, căci amestecul ad-ției n'a fost nici de fel înlăturat. Administrația nu și-a părăsit păcatele vechi.

Vreau d-lor să vorbească de alegerile dela colegiul al treilea. Imi exprim adâncă durere că nici în acest an când poate ni se vor cere jertfe, țărâniea n'a fost lăsată să-și aleagă oamenii ei. Atrag atenția formei repugnante a ad-ției care a arestat pe alegător. Citează cazul unui învățător din Covurlui care a fost arestat. Nu acuză banca ministerială, ci acuză moravurile noastre orientale, care trebnesc schimbate.

Dl. Iorga citește apoi scrisoarea unui alegător din Covurlui, căruia i-s'a făcut predică la prefectură ca să nu aibă idei

FOIȚA.

„Ave Maria”.

După F. X. Wetzel. Trad. de I. Belu

(Continuare).

Astfel istorisi femeia, și îl rugă pe călugăr să spună și altora întâmplarea asta că și prin acestea să se întărească credința și încrederea în Maria.

Episcopul din Orleans Felician Düpanlup într'u o vorbire a sa, spunea despre o femeie, care în ceasul morții era sigură de mântuirea sufletului ei. Întrebându-o, că de unde are siguranța aceea ia zis: „Din sfatul, pe care mi-lăți dat Ilustritatea Voastră cu patru ani, înainte de asta, anume, că în fiește care zi să rostesc bine o „Născătoare de Dumnezeu”. Eu am făcut mai mult. Zilnic am zis rugăciunile rozariului. Astfel nu pot crede, că Preacurata, pe care zilnic o am rugat-o de cinci zeci de ori să se roage pentru noi în oara morții, să nu fie lângă mine, când mi-se apropie moartea. Sunt sigură că e lângă mine, aici, să roagă pentru mine, și mă va conduce la cer.”

Femeia era cam de 20 de ani. Peste câteva minute adormise. Înaintea mea era o ființă slabă și fragilă, care în floarea vieții

părăsește tot ce ia fost drag pe pământ și tot ce a putut să-o ferească. Părăsește un bărbat bun, pe care-l iubea, părăsește un copilăș ca un inger. Și cu toate aceste nici o lacrimă n'a vărsat pentru ei. Vorbea despre ceriu cu fața strălucitoare, și se părea că nu vede altceva, decât ceriul.

Cățiva teologi dela universitatea din Innsbruck, la 1887 au făcut o excursiune de recreare la lacul Achen. Plimbându-se pe malurile lacului, unul din ei zărește o luntriță, care să părea a fi goală. Presupunând ceva extraordinar aleargă spre ea. Vântul o mână încetinel spre mal. De fapt în luntriță era un tinăr, în pept avea o rană proaspătă, cauzată de glonțul revolverului. Se vede că n'a succes sinuciderea. Pe cel rănit l'au ridicat cu mare greutate, l'au dus la o casă în vecinătate, unde iau legat rana. Cu mare greutate l'au putut aduce la conștiință. L-au întrebat că nu cumva-i de credință catolică și să nu cheme preot? „Ce vă interesează” răspunse. La stăruința clericilor s'a iritat și sbera ca un descreeat. Unul dintre ei avu o idee bună. Ingenunchiară în jurul tinărului și începură a rosti încetinel „Născătoarea”. Au zis-o de cinci, șase, de zece ori. Rănitul conteni cu strigătele și s'a trezit că se roagă împreună cu clericii. Apoi ca prin minune și-a schimbat mentalitatea și adorit să se cheme preot. Nu peste mult sosi preotul, căruia s'a mărturisit și a primit ss. Taine.

Astfel se poate cunoaște ajutorul Mariei. Ea nu ne scoate numai din încurcăturile zilnice, ci stă și lângă patul morții, iar ajutorul ce ni-l dă atunci, hotărăște asupra întregii noastre vieți vecinice. Așadar se cade, ca să rostim zilnic rugăciunea aceea, care o am învățat-o din gura ingerului, și pe care ne îndeamnă biserica să-o rostim.

„Nu o părăsi și ea te păzește; iubește-o și ea te apără” zise Solomon. Niciodată se nu o părăsim. „Per Mariam ad Iesum!” Cu ajutorul ei ajungem la Isus. Nu încapă nici o îndoeală zice sf. Bernad — că ceea-ce rostim pentru preamărirea Mariei, compete Fiului și întors onorind pe Fiul, nu putem să nu cinstim și pe maică-sa”. Intreaga istorie bisericească ne arată, că unde nu-i cinstită Maria acolo nu s'a prea crede nici în dumnezeirea lui Hristos.

De ajutorul ei special și de înalta ei protecție între împrejurările de azi, avem mai multă lipsă noi românii. Cu câtă plăcere s'ar întrepune Preacurata Vergură pentru noi! Avem atâtea lipse și năcazuri și suntem atât de neputincioși în fața lor. Ne amenință mii de primejdii, credința noastră scade din zi în zi, idealul ni-l perdem din ce în ce mai mult, iar inima ni-se umple de patimi și de răceală. Întru năcazuri alergăm dela un om la altul, întru suspine știm să ne plângem de-apropelului nostru, dar pentru-ce o nesocotim pe mama noastră, și mai ales când știm că voește și poate să ne ajute?

naționaliste. Dsa insistă apoi asupra neonestității ad-ției noastre, care face ca alegătorii să ducă ura socială împotriva țării acesteia.

Am văzut cu ochii și dl Nenițescu poate confirmă aceasta că țărani au fost ținuți și închiși acolo până după terminarea alegerilor.

Chestiunea Dobrogei.

Mesajul își exprimă mulțumirea că avem în cameră reprezentanții întregii națiuni. N'am înțeles la ce se referă acest pasaj, dl raportor însă a spus că e vorba de aleșii din Dobrogea. Ași fi dorit ca aleșii din Dobrogea să fie de acolo și să reprezinte aspirațiile acestei țări românești.

Nu înțeleg de ce când se vorbește de Dobrogea se arată o teamă ca să nu ne fie luată, Dobrogea e a noastră, luată de națiunea română și noi n'avem a ne teme de nimeni (aplauze).

Dl Iorga arată apoi că Dobrogea este a noastră din cele mai vechi timpuri referindu-se în privința aceasta la o comunicare pe care d-sa a făcut-o la Academie.

Noi când am reluat Dobrogea am trimis țărani acolo, dar le-am ridicat drepturile politice. Trebuie să se știe că țărani noștri au cucerit ceea ce noi am consfințit apoi. Nu înțelegem deci sentimentul de frică ce se arată la noi.

Dl Iorga arată care e judecata istoricului și a omului politic.

În cameră trebuie să se discute politica externă, căci de aci pornește orientarea în politica internă.

Părerile dlor Maiorescu și T. Ionescu.

Dl Iorga vorbește de spiritul dela noi după războiul dela 1877 și citește un articol al dlui Titu Maiorescu apărut într-o revistă germană, prin care dsa se întreba ce poate să însemne un principe de Hohenzollern pe un tron românesc. Dl Maiorescu cere o apropiere cu monarhia Austro-Ungară.

Se ne încălzim inimile cu focul dragostei sfințe, să ne întărim sufletul cu încredere, iar nădejdea pusă în ocrotirea puternică a mamei noastre să ne fie principiu de viață. Și se o rugăm încontinuu, pentru noi, pentru iubii noștri dar mai cu seamă să nu ne uităm de luștrii sufletelor noastre de *Biserică* și de *neam*. Maria se va îngriji de noi ne va fi mamă, și noi îi vom fi ei fi. Și cu iubire ne va lua de mână ca să ne ducă în brațele Părintelui ceresc. Se cântăm întru preamărirea Mariei cu biserica zicând: „Se trîmbuțăm cu trîmbiță de cântări; că privind de sus *Impărăteasa* a toate Mama Fecioară cu binecuvântări încununază pe cei-ce o laudă pe ea. *Impirați* și fruntași să alerge împreună și să laide în cântări pe *Impărăteasa*, ceea-ce a născut *Impăratul*, cel-ce a binevoit cu iubire de oameni a slobozi pe noi mai înaintea ținuți de moarte. Păstori și învățatori adunați-vă se laudăm pe *Preacurata Maica Păstorului* celui bun, luminarul cel cu raze de aur, norul cel de lumină purtător, cea mai largă decât ceriurile și sîcruul cel însuflețit, scaunul cel în chipul fecului al *Dispunătorului*, vasul de aur cel primitor de mană, ușa cuvântului ceea învîntată, scăparea tuturor creștinilor, cu cântări de *Dumnezeu* grăitoare laudându-o așa să zicem: *Palatul* cuvântului, învrednicește-ne pe noi cei umiliți împărăției ceriurilor; că *nimica nu este cu neputință mijlocirii tale*“.

Dl Maiorescu spunea atunci că trebuie să ne îngrijim de soarta românilor din toate țările, azi nu o mai poate spune, de aceea vom reaminti cuvintele de atunci ale d-sale prin care spunea că în Rusia românii sunt în împrejurări grele. În ce privește pe cei din Transilvania n'avem decât să ne uităm la cei din Bucovina și s'a adăugat că imprudența politicii ungarilor nu va putea merge alături de politica românilor.

Vedeți dlor, că e de datoria mea să intervin în discuție, căci dl Maiorescu m'a pus în cauză făcând declarații că banca ministerială nu va răspunde la nici o discuție.

Dl Iorga citește alte articole ale d-lui T. Maiorescu, care se referă la atitudinea noastră și la ceea ce trebuie să se facă la noi. Ce s'a făcut pentru românii din Bucovina și Transilvania? Nimic!

Românii bucovineni și transilvăneni.

Dlor dl Maiorescu n'a făcut nimic prin intervenția sa la monarhia Habsburgică, de aceea eu care pot vorbi vă spun că oficialitatea austriacă rutenizează pe românii din Bucovina.

Dl Xenii: Dar ce s'ar fi putut face?

Dl Iorga: Întreabă pe d-lui (pe dl Take Ionescu).

Biserica din Bucovina e rutenizată domnilor, cultura românilor se prăpădește în Bucovina, elementul românesc e pierdut (aplauze).

În Transilvania mai e nevoie să vă spun cum e situația? D-stră știți că în Transilvania a fost adus un vlădică grec care are menirea să desnaționalizeze pe români.

Ce a făcut monarhia vecină pentru frații noștri? Nimic!

În parlamentul din Pesta deputații noștri sunt primiți în mod foarte dureros, iar parlamentul unguresc face legi care cad foarte greu asupra fraților noștri.

Dl Iorga amintind despre discursul unui deputat român în parlamentul din Pesta căruia i-s'a cerut să vorbească despre d-sa, spune că va răspunde aci, că nu s'a făcut nimic de oficialitatea ungară pentru românii din Transilvania. Românii nu sunt respectați, asociațiile lor, biserica, școala sunt desființate. Acuma e momentul domnilor de a putea face ceva pentru frații noștri.

Politica Austriei nu stă astăzi pe roze, diplomația ei, dacă va continua, așa cum s'a practicat, Austria va dispărea. Gândiți-vă dlor că Sârbii de două ori s'au resculat împotriva Austriei din parlamentul lor s'a vorbit respectat împotriva Austriei.

La noi însă nu s'a făcut nimic. Dacă Austria ține să mai păstreze o parte din simpatia ei la noi, trebuie să-și schimbe atitudinea. Față de Austria noi trebuie să facem politică pentru toți românii (aplauze prelungite).

Nu facem dlor irendentism, căci irendentismul nu se anunță ci se face.

Politica Austriei.

Eu nu știu dacă România are legături scrise cu Austria; dar chiar dacă ar fi aceste legături, ele nu pot, nu trebuie să jignească sentimentele noastre naționale.

Noi înțelegem să se facă o politică de basculă. Dar din moment ce se spune că e o tradiție politică noi avem dreptul să cerem o interpretare națională a acelei tradiții.

Dl Iorga citește un articol din „Gazeta

Transilvaniei“, care spune că România nu trebuie să fie legată la ochi de Viena. Românii din Ardeal ne cer să intervenim și să ne îndeplinim rolul potrivit intereselor generale ale românilor.

Putem noi oare să nu răspundem acestor cerinți?

Războiul balcanic.

Dar domnilor, războiul din Balcani ne arată că sentimentul naționalităților a răzbit în mase, că azi popoarele să se conducă singure, fără sgară politicii puterilor.

Aliații vor să pună zăgaz atât influențelor austriace cât și rusești.

Interesul nostru e să trăim în liniște cu acești aliați.

Bulgarii au făcut ceva acum în 1912, noi ce-am făcut, ce vor spune alții d'am făcut? România cu 6 milioane din regat și alți 6 milioane subjugăți nu a făcut nimic (aplauze).

Dl Iorga citește un articol al dlui Take Ionescu, care pledează pentru o confederație balcanică în modul cel mai călduros. Breșura dlui T. Ionescu din 1891 cuprinde păreri pe cari eu mi le însușesc cu voia autorului (hilaritate). Urez dlui T. Ionescu, care azi nu poate vorbi, să urmeze părerile sale din 1891.

În ce privește apărarea graniței, dlui ministrii vor cere părerile specialiștilor și vor hotărî ce trebuie să se facă.

Este nevoie, domnilor, de orice român care ori unde s'a născut (aplauze) să contribuie la dezvoltarea conștiinței de român să trăiască pe teritorii ce sunt ale noastre.

În ce privește armata, recunosc ca toate partidele, că tot ce e bun român, ca să avem o armată mare. (Aplauze).

De altfel, aceste puncte au fost expuse acum câțiva ani în programul partidului naționalist-democrat. În loc de alte compensații, noi trebuie să lucrăm ca toți români să capete libertatea politică și culturală, țaranul român să nu mai fie rob, să dispară spectacolul desonorant dela noi, când o jumătate de țară nu are școli și învățători și mai presus de toate să ridicăm conștiința națională a țaranului român. (Aplauze prelungite).

Și „Revista teologică“. Nici n'am fi crezut, dar e fapt! Și „Revista teologică“ din Sibiu e îngrozită de faptul, că Ordinariatul arhidiecezan se ocupă cu gândul de a înființa parohie și protopopiat în Brașov. Iata ce scrie în broșura 18—19 „să fie oare adevărat? Se zvonește că la Blaj se plănuiește înființarea unei parohii și a unui protopopiat la Brașov. Dăm aceasta știre cu toată reserva, căci nu credem să fie adevărată?

Adecă de ce n'ar putea fi adevărată? Așa de grozav sunt uniții de vă temeți de ei și vă înspăimântă gândul, că s'ar putea ridica și în Brașov o biserică românească unită? Sau vă mai place să se înmulțească sinagogile și luteranii, decât românii uniți? Așa înțelegeți D-voastră frățietatea și pacea confesională?

Dar rogu-vă spuneți-ne, s'a scandalizat sau a protestat cineva din Blaj, când ați numit catehet la școlile de acolo și paroh pe un transfug? Sau va țipa cineva așa tare cum țipați DV. când v'ați zidi chiar și o casă de rugăciune în Blaj? Nu cred, pentru că deși nu ne batem pieptul în auzul lumii ca

DV. ortodoxii, totuș adevărații bărbați mari ai neamului, cari au luptat cu toată abnegațiunea pentru binele poporului, s'au jertfit și suferit pentru el numai în biserica românească s'au găsit totdeauna și se vor găsi și în viitor.

Pentru cultura poporului.

Circulară către Onoratul cler și Stimata învățătorime din tractul Bistriței.

Părintele protopop al Bistriței Preaon. George Stanciu, a adresat următoarea circulară către preoții și învățătorii din protopopiatul D-sale, pe care o reproducem pentru de a fi un îndemn și altora.

Cunoscuta și recunoscuta dragoste de cauză și pricepere luminată, dimpreună cu voința stăruitoare și spiritul de jertfă pentru luminarea și înaintarea în bine a iubitului nostru popor, podoabe prin cari a străbucit și s'a înălțat, de câte-ori trebuința a cerut, vrednica preoțime și învățătorime din tractul protopopesc gr-eat. al Bistriței, mă îndeamnă ca având în vedere inimosul circular al Ilustrității Sale, Preaînțeleptului și Preabanului nostru părinte-episcop dr. Vasile Hossu data 7/12 a. c. nr. 10.527 și mână în mână cu cea mai proaspătă circulară a despărțământului „Bistrița“ al „Astrei“, să cer și se aștept lucrarea și conlucrarea și mai și a Onoratei preoțimi și învățătorimi din tract și sprijinirea străduințelor ce pune „Astra“ pentru adăparea cu lumină a înșătatului nostru popor românesc. Și cum nici o luptă nu se câștigă fără pian bine chibzuit și fără se pună umărul și să-și facă datoria toate puterile, mici sau mari, cum le-a dat Dumnezeu, prin aceasta impart tractul în următoarele lăminșuri culturale, sau vecinatăți cărțurărăști:

Vecinătatea I.

Orașul Bistrița.

(Cuib a luminii, provăzut de vrednica inteligență din loc).

Vecinătatea a II-a.

Friș—Sebeș—Ruștior.

Vecinătatea a III-a.

Ardan—Șoimuș—Bârja.

Vecinătatea a IV-a.

Bileag—Neț—Șomfalău.

Vecinătatea a V-a.

Herina—Sărățel—Arcalia.

Vecinătatea a VI-a.

Chizaleș—Teleac.

Vecinătatea a VII-a.

Șirioara—Cristur—Măgeruș.

(NB. Filialele se împreună la parohiile lor nume.)

Datorințe.

1. În fiecare sat (oraș) de vecinătate au să se țină în formă și cu fel sărbătorec cel puțin de două-ori pe an prelegere (învățături) poporului în decursul lunilor Noemvrie, Decemvrie, Ianuarie, Februarie, afară de aceste preotul și învățătorul de acasă (din loc) vor ținea de câte-ori le-va da mâna și inima, prelegeri și cetiri folositoare și bine alese.

2. În lunile numite (p. 1) și anume în Duminecile de după 1 și 15-a luni (sau dacă să nimeresc Duminecile pe acele zile, în acele Dumineci), între orele 2—4 d. m. avizat înainte poporul din biserică. „Onor. d-nii preoți și învățători din vecinătatea lor cărțurărăască“ întruniți toți în aceeași co-

mună, vor ținea: un preot și un învățator, dar totdeauna din comunele vecine (de vecinătate) prelegeri practice și de interes, țesute înainte și pe înțelesul tuturor, iubitului și înșătatului nostru popor.

Doi vorbesc și luminează, cealaltă dimpreună cu familiile lor și alți inteligenți (cărțurari) din loc și vecini, vor împrumuta față sărbătorească, podoabă, luciu, magnet și lipiciu adunării.

Programul și temele se vor stabili și alege înainte în o consfătuire a tuturor „cărțurărășilor din vecinătate“, unde se va alege tot dintre ei un președinte din vecinătate și un notar pe timp de un an. Cea dintâiu consfătuire o convoacă preotul mai bătrân, după aceea an de an președintele. Preoții și învățătorii împedecați de funcții oficioase se vor înlocui acasă prin vecinii lor din alte parohii. Iar se dă (dacă nu este post, ori dacă a fost deslegat postul) petrecere populară pe seama tineretului din satele de vecinătate (ori și numai din loc), onorată de ființa de față a cărțurării (inteligenți). Înainte de plecare, adevă în miez de noapte, unul sau una din inteligenți ține tineretului o scurtă învățătură din regulile de bună-cuviință și de bune manieri. Taxa de intrare să fie foarte scăzută d. e. 50 bănuți pentru feciori, 30 bănuți pentru fete. Venitul se va folosi la înființarea de biblioteci și procurarea cărților dela „Astra“ și la înscrierea tinerilor mai vrednici de membrii ajutători la „Astra“.

3. Rapoartele, făcute de președinte și notar, peste cele împlinite (cine, când, unde, despre ce, în fața acei ascultători cu numărul și cu ce folos a tractat? Cu numele, cari inteligenți au fost de față, câte petreceri, când s'au ținut, cât s'a încassat netto, spre ce s'a întrebuințat venitul net? Se vor prezenta la visita oficioasă (Main) protopopului, care apoi le va transpune despărțământului.

4. Preotul și învățătorul de acasă (din loc) vor da împreună o cină scurtă, fără cheltueală și fără becuturi, afară de apă și puțin vin oaspeților, invitând la masă și câte 2 curatori ori frunțași din loc și din satele de vecinătate. Trăsuriile vor trage: popă la popă, dascăl la dascăl, curator la curator.

Dumnezeu și Maica sfântă să ne ajute!
Bistrița, la 24 Decemvrie n. 1912.

George Stanciu
protopop.

„Cuvântul Adevărului“.

Zilele acestea mi-a sosit noutatea literară din Țara Hațegului. Aceasta țară prin oameni săi pare a reveni la gloriosul ei trecut de maică, de nutritoare a noastră, dându-ne hrana duhovnicească tuturor celor ce o cântăm. La Mănăstirea Prislopului s-a aprins o candelă nouă: cea mai nobilă și mai luminoasă, cultură literară! Fost-au vremuri, când toată omenirea nu avea alte foculare de lumină, decât mănăstirile; fost-au veacuri, la neamul nostru cu mult mai încoace, când „apă vie“ numai acele icoane sfinte ne întindeau, cari ies din laturea cutărei clădiri cu turle mici înălțate pe stânci. Tracut-au vremile și azi clădirile sunt pustii, părăsite, lumina ne-o împărțesc alții, lumea, care de multe ori numai aceea nu dă, ce-i lipsește: lumina lumii! Dar iacă din valea strimță, colo de sub crâng glasul clopotniței s-aude

și o solie ne strigă: veste nouă vă aduc vouă, cuvântul Domnului în lume, după care atâta au însetat moși-strămoșii noștri. Cuvântul adevărului!

Aceste gânduri mi-le trezește momentul în care primesc primul număr al revistei. O prind și cetesc: „Cuvântul adevărului“, ce nume potrivit, ce modest și totuș atât de conștin ființei sale! „Revista bisericească“ ori „teologică“? Ya să zică: organ pentru cultivarea religiei. Se îndreaptă nu numai preoțimei, ci și poporului. Petru Maior scrie în Cuvântul înainte „Cuvântul înainte“ al predicilor sale, ca acelea sunt menite a servi nu numai preoțimei, ci și poporului, care n'ar face lucru mai plăcut lui Dumnezeu, decât în Dumineci și sărbători după amiază adunându-se mai mulți și cetind din ele, sar edifica sufletește. Oare într'adevăr, ce lectură religioasă mai bună am pune în mâinile poporului, care ne cere așa ceva, decât atari predici bune, noi, cărora ne lipsesc revistele religioase, ca diferitele „Messenger“-e ale străinilor? „Proprietar-editor: Mănăstirea Prislop“. Foarte la loc! Misiunea unei mănăstiri e: a promova religiozitatea, a propovădui cuvântul lui Dumnezeu! Aceasta o face prin misiunii săi cu graiul viu, o face lăse și cu arma cea puternică, pe care ai-o dau slovele, tiparul! Astfel se prezintă bine după toată forma iubită noastră mănăstire a Maicii dela Prislop.

Nr. prim al revistei impune! Limbă literară, dar totodată populară curată, îngrijire deosebită a fiecărei pagini, extenziune vastă (36 pag.) Cuprinsul, afară de „cuvântul înainte“, care e o pagină literară, sunt predici, rubrică pastorală și cronică! E de remarcă direcția practică cu totuși, ce o revista. Prin aceasta și ținde a se deosebi de celelalte reviste și foi ale noastre.

Programul redacției e: a prelucra în predici sistematice întreg materialul de credință ceace în nrul de față se și lucrează. Predicile, precum se vede, sunt toate lucrute de părintele superior al mănăstirii Prislop, zelosul misionar al bisericii noastre, care răspunde și pentru redacție. În posta redacției se declară ca principiu, ca numai predici la înălțime se primesc. Astfel sperăm a primi în revistă tot material de clasa primă, nu compoziți pripite cu ajutorul foarfecilor din diferiți autori străini! Chiar pentru aceea revista se impune ca o lectură inomisibilă preoțimei, din care să-și însușească idei, stil și limbă curată.

În a doua parte se dau iarăși numai lucruri practice, de interes bisericesc. În rubrica pastorală se dovedește mai întâi, cum predica în toate Duminecile și sărbătorile e precisă quantum satis și în biserica orientală; se fac observări cu privire la acoperirea capului preoților sub durata procesiunilor, cu privire la Bobotează; în cronică se aduce un exemplu clasic de religiozitate în Anglia se fac reflexii la noua episcopie ungurească.

Sunt foarte încântat de noua revistă. Nu cred să fie preot român, ori bibliotecă parohială, care să se poată lipsi de ea! Un lucru aș mai cere: îndreptar tipicoral. E atâta de vădită disordinea și neorientarea, ce stăpânște la noi în această privință, încât nu trebuie să-mi motivez rușinea. Apoi credem, că va apărea cât se poate punctuos. În aceasta sperare felicităm întemeietorii reviste și dorim Mănăstirii Prislop, mult succes la acest mijloc de misiune! I. S. p.

Academia populară.

— Cronică locală. —

Ciclul prim al prelegerilor academiei noastre s'a încheiat ieri în 29 Decembrie, cu un program bine alcătuit și variat. Publicului mare, ce umpluie sala de gimnastică, i s'a dovedit pe înțeles și ușor de pătruns o problemă științifică aplicată, ce a revoluționat în zilele noastre, întreaga lume. Nu mai este azi intelectual orașan, țărăn să fi auzit de mișcarea de-a putea telegra fără fir... Cadrul prelegerii dlui Șerban a fost compus din punctele artistice de declamație dramatică a teologului Spătariu, cântarea dlui Pataky-Văleanul și „Tarantela” executată de clericii Seminarului.

De data asta ne face plăcerea a remarca reușita predare a baladei lui Bürger, tradusă în românește de St. O. Iosif. Dl. Spătariu, stăpân pe o puternică voce, a reușit să înălțuiască atenția auditorului mare, prin o predare ușoară, naturală, bine accentuată și potrivită fantasticilor balade „Lenore” iar redarea, ce amintea fuga nebună a calului de spaima motilor din urșă a fost admirabilă. Dl. Spătariu a ne mai delecteze și de altă dată, că poezia.

Dl. Pataky a cântat din Tosca din Mănuștirea Argesului și o doină, iar acompaniamentul la pian l-a ținut dsoara Lucia Mureșan. Cred că a mai insista asupra acestor două forțe talentate muzicale e de prisos, pentru că sunt prea bine cunoscute publicului. Ovațiile ce li s'au acordat au fost binemeritate.

Cel din armă artistică a fost interesanta „Tarantela” națională a Italianilor, cântată de un cvartet dublu, sub direcția dlui Ștefanuț. A produs multă voie bună și capricioasa suită, coborâre a cântării act redată, iar publicul i-a făcut calduros, cerând s'o bizeze, despărțându-se cu veselie în suflet. Noi le mulțumim și rugăm să ne mai deie concursul lor prețios.

Conferența-prolegere liberă a dlui Șerban a fost foarte instructivă și interesantă, iar experiența dezvoltată în fața publicului și tabelele inițiale pentru lămurirea gingașei probleme a curgării curenților electrice și a valurilor aeriene de electricitate au lămurit deplin pe cei de față asupra „enigmaticei” telegrafii fără fir. Dl. profesor poate avea mulțămirea că prelegerea dale lungă, n'a dat nimănu motiv de plictisală etc. Prelegătorul a început cu un scurt istoric asupra electricității și a celor mai însemnați fizicieni ce s'au ocupat cu această energie (în veacul 18 Galvani și Volta) a cărei adevărată valoare practică însă numai veacului al 19-lea i-s'a harăzit să o rezolve până la un loc. Dintre fizicienii veacului al XIX-lea lui Faraday îi succede să potentze, prin inducțiune, puterea curenților electrice, iar inductorul apoi ne dă schinteia electrică, adică vibrarea intensității electrice între poli inductorului. Schinteia electrică este tonelia pe care stă telegrafia fără fir, pentru că schinteia transmitându-se eterului ce cuprinde spațiul universului, se propagă în acest mediu în toate direcțiile, în formă de valuri sferice. La 1888 Hertz a studiat propagarea prin eter a energiei electrice, justificând pe deplin expunerea pur matematică alui Maxwell (1862-73) referitor la teoria electromagnetismului și a luminii. Maxwell se poate socoti cel dintâiu rezolvător a telegrafiei fără fir, — dar numai pe hârtie.

Ceice au încercat să aplice și în praxă, pe cale experimentală, cele susținute de Maxwell Hertz, au fost francezul Branly, neamțul Slaby și rusul Popoff cari însă în rezultatele experiențelor au fost întrecuți în zilele noastre, abia cu 10 ani înainte, de italianul Marconi. Aceștia adevărat succes să prindă valurile electrice din eter cu ajutorul cohererului, un spațiu rău conducător de electricitate între doi poli a unui element electric. Taina aceasta rezolvată, celelalte probleme a telegrafiei fără fir au fost deslegate repede. Practica și avantajul telegrafiei fără fir se poate judeca din neasemănatele foloase ce aduce navigațiunii și miliției.

În partea ultimă a prelegerii D-sale, d. Șerban arată identitatea razelor ultraviolete, de lumină, căldură și electricitate, a căror celeritate de propagare e aceeași (300.000 k. pe secundă) iar deosebirea, deschișirea ce totuși observăm noi cu simțurile noastre între aceste energii este numai diferența vibrațiilor. Cu cât energia face la secundă mai multe vibrațiuni cu atât se apropie de razele ultraviolete (la fotografii) și cu cât numeră mai puțină electricitate. Între ele se află lumina și căldura. Conferența instructivă, povestită fără termeni tehnici și pe înțelesul tuturor a fost încordată ascultată iar când publicul de față a văzut cu ochii și a auzit cu urechile ca ceea ce spuse de dsa, dovedește cu experimentul foit cu aparatul de telegrafie fără fir a preparandiei a izbucnit în urale de felicitare, la cari ne alăturăm și noi. Cronicar.

Noutăți.

Numărul 1 din 1913 va apărea Sâmbătă seara ca număr de Crăciun.

Din Arhidieceză. Pentru oficiul și beneficiul de paroh din parohia Căptălanul-de-Murăș din protopopiatul Uioara-de-Murăș se eserie concurs cu termenul de 31 Ianuarie 1913. Venitul congrual 447 cor. 20 fil. Se publică concurs cu termen de 10 Ianuarie 1913. Pentru stațiunea de cantor-învățător din comuna Iclânzul, districtul protopopesc al Ludoșului. — Pentru stațiunea de învățător din comuna Brasturi, districtul protopopesc al Dârgei. — Pentru stațiunea de cantor-învățător din comuna Sântu, districtul protopopesc al Fărăgăului. — Pentru stațiunea de cantor-învățător din comuna Hopârta, districtul protopopesc Aiud. — Pentru stațiunea de cantor-învățător din comuna Murăș-Beldu, districtul protopopesc Aiud. — Pentru stațiunea de cantor-învățător din comuna Tușin, districtul protopopesc Cătina. — Pentru stațiunea de cantor-învățător din comuna Cenade, districtul protopopesc Blaj. — Pentru stațiunea de cantor-învățător din comuna Jucul-nobil, districtul protopopesc Cojocna.

Rescumpărarea felicitărilor. Păr. dr. Ioan Balanu, protopop român unit în București și-a rescumparat cu 5 cr. felicitările de sf. Sărbători în favorul fondului „Unirea” foaie de zi. Cel mulți înainte.

Mulțămită. Institutul de credit din Orlat a dăruit Mesei studenților 100 cor. iar frații Gregoriu Maria-măr Zehan și Alexandru în amintirea neuitatului lor părinte Francisc Șimon în Sângeorgiul de câmpie 10 cor. Le exprimăm și pe calea aceasta călduroasa mulțămită. Direcțiunea gimnazială.

Partea Literară.

Noaptea sf. Bartolomeu.

După BOLANDEN.

Trad. de Aurel B. Gajia, profesor de literatură. (Continuare). 1912.

Compătîmind pe Coligny și în: „Foarte atentator se plimba prin odaie, și școlă liniștit și s'a oprit în fața marviațiunilor de

— Marquise vorbește r cu multă sirtot. Vreau să știu totul și la toate izvoaca pe făptuitori să-i pedepsească felurții

— Ca martor prezeisericești din presă-ți dau deslușiri sigure, și recomandăm Admiralul în astădimineabzan pe lângă obstatea Voastră să vă facite procura și din cercetat pe prietinel să: *Ilustritatea Sa* mont, la care a stat o o noul Episcop al țini nobili. Eu mergeam aceasta în adevăr cam trei pași după adnea ei aieva implifel în strada St. Germa acest op nici nu o epistolă și a cetit-o iu parohial ori pre Prin fereasta casei deod: *Dr. Dem. Radu* duitură de pușcă. Epist dispus ca cartea lui, care inceptu să sâng-toate oficiile paroa venit”, zise, am sărit (Cartea are un conoprit într'o odaie, ce era agini în 8° mare, pușcă. Atentatorului i-s'a utorul: Ioan Genț ita s'a coborît repede în mare—Nagyvárad, ducea într'o stradă laterală: 6. Prețul unui aici a fugit ucigașul. Locite 12 coroane și spuneau, că odaia de unde unu ex. leg. în tura, a arendat-o un anumeri porto postal. veni la Paris pentru serbăi

miralul proptindu-se de doișar: „Cultivarea s'a dus acasă. Medicul i-a urile și vindecasunt curabile. Se tem însă, gat, avânu 153 inveninat. Admiralul, după a tipar. Se capăsă te incunoștiitez și în nușiv. — Somlyópedepsirea atentatorului. (Szilágy m.),

— Da în numele legii 20 fileri. salvării cinstei noastre, zise Clate deodată spânzura pe nemernicul. Noroșe sunt ușoare. Spune admiralulu, mea. Încă azi îl voiu cerceta. *DEA* Pare, medicul meu de casă. Ingru de el.

— Când Riviere s'a apropiat de asta se deschise. Au intrat în odaie multe de Navarra, și fratele acestuia princip Conde și o mare parte dintre notabilități hugenoților.

— Sunt informat despre toate. Știu totul, zise Carol. Nu-i rănit numai admiralul, ci și eu.

— Noi toți, zise regele de Navarra. În numele lui Coligny și a legii pretindem o cercetare și pedeapsă cât se poate mai aspră.

— E superflu șogore! zise regele Carol. Am înțales de un anumit Maurevert. Il voiu căuta și în celea mai ascunse colțuri ale țării. Voiu trata cu el, ca cu Poltrot. ucigașul principelui Guise. Il voiu chinui cu fer roșu și patru cai îi vor desbina toate încheieturile.

— Maurevert e numașunealtă. Inscenătorii crimei sunt dușmanii de moarte alui Coligny, zise Conde.

La cuvintele aceste toți priviră la prințul de Lotharingea.

Guise era surprins și asculta totul fără

DV. ort
ai nean
gațune
și sufer
măneas
și în v

nici o compătimire. Hugenoții îl suspicionară pe el, căci sta la o parte. Deodată se ridică și aștepta ocaziunea binevenită să erumpă. Ocaziunea i-s'a dat repede.

— Ești cu farba Conde! zise regele. Pe cine ții de înșcenătorul crimei?

— Pardon majestate, răspuse Conde. Prietiniile lui Coligny sunt foarte în Paris. Și nu măși jura că nu sunt de vină.

Pentru Circular către
vățătorime d.

— Inșamnă asta? Pretinzi dela noi nu cutezi să spui pe făptuitorii Părintele protoj

George Stanciu, a adresatez, zise unul dintre hugenoții cătră preoții și învățătorii unii dintre membrii familiei D-sale, pe care o reproșă un îndemn și altora.

s, Chartres Vidame, nu Cunoscuta și recunoscute zise prințul de Lotharingcausă și pricepere lumina-a roșit de manie. Înainte voința stăruitoare și spiritdame, te declar de om luminarea și înaintarea în cutezanța aici în pre-nostriu popor, pedoabe prietene să vorbești atari lu-și s'a înălțat, de câte-ori t-ine: dacă glonțul ar fi vrednica preoțime și învățătorii înainte de asta cu nouă protopopesc gr-cat. al I de auri un ucigaș, care deamă ca având în vederPoitrot. Azi el e ucis al Ilustrității Sale, Preaințrebnic. Cu admiralul nu bunului nostru părinte-elo, totul i-s'a înapoiat cu Hoasu datta 7/12 a. c. n sfârșit mai zic atâta: nici în mână cu cea mai proaia membrii familiei mele despărțământului „Bistrii” nu netrebnic, care să acer și se aștept lucrarea bra familiei noastre. Din și a Onoratei preoțimi o cercetare cât se poate tract și sprijinirea stri severă.

„Astra” pentru adăpareAcela care te acuză cu așa sătatului nostru popor rinoaste. Dar îți spun pe o luptă nu se câștigă f dacă și numai pe departe și fără se pună cămărtă chestie, vai de capul tău, toate puterile, nici salele acestea. Carol ești din Dumnezeu, prin acea

următoarele luminișurura n'auv efectul, pe care l'a natăți cărturărărești: nii. Coligny n'a murit, ci a

Vecină Hugenoții amenințau ce e Orașul propus răzbunare împotriva (Cuib a luminii, pr n'au sarit deodată asupra lui teligeptharigia.

Vecinlunat deci la sfat, unde gene-Friș—mes ținu o vorbire în care spuse Ver

Ar Situația noastră e aceasta, zise el. anul încă n'a adus decis final. Se pre-te înse de atac, după cum cred eu. Am Bi lat rân!

— Noi n'am calculat rân, că Mauret n'a nimerit, replică Gondi din Florenza. Dacă Coligny ar fi murit, nu ne-am fi înșălat în calculul nostru. Deja chiar și rănile celea mai ușoare au infuriat pe hugenoți. Mulți dintre ei amenințau nu numai pe Guise, ci și pe regele, dacă nu-și răsbună asupra celui vinovat. Mișcarea era periculoasă și cine știe dacă nu se vor și răs-cula?

Regina privi examiuând spre ge-au să ral.

— Camerariul nu spune lucruri neba-zate, zise Tavames. De prezent hugenoții în Paris au ceva putere armată. Dacă lucrul ai ajunge la luptă, rezultatul ar fi dubiu. O luptă sângeroasă de pe strada să aiba urmări triste. Precutul doar ne spune clar, că protestanții nu fac mult nici chiar dinuciderea regelui.

— Pentru încunjurarea primejdiei, tre-buie să facem repede un plan, zise princi-plele Anjou.

— Louvre e o întăritură destul de

puternică, pentru a putea fi atăcată, zise generalul Tavames. Eu cred, că totul de-pinde dela regele. Apoi privi spre Ecaterina, care voia să stărească gândurile și euge-tele lui Gondi.

— Adevărat, zise Florentianul. Regele a promis că va cerceta pe admiral încă azi. Până atunci se pot întâmpla multe. Pentru aceea ar trebui să-i spunem să abzie de vizită, ori să nu meargă fără de noi. Un plan hotărât, deocamdata ar fi prea de timpuriu, căci nu știe omul ce are să se în-tâmples din întreg lucrul. Trebuie bine cum-pănit totul. Prin spionii noștri ne vom in-forma de toate mișcările hugenoților. Pur-tarea lor va decide. Asta e părerea mea.

Părerea celui din Florența o afară de bună.

Ecaterina s'a ridicat să meargă la regele.

Carol IX a ordonat cea mai aspră cer-cetare, apoi s'a dus în odaia lui. Mânia i-a trecut și a început a se gândi mult. Prin faptul că oștirea pregătite pentru război i-sa luat conducătorul, s'au spulberat în vânt toate speranțele.

— Ce frumos ar fi fost dacă străbă-team în Madrid ca învingători, zise în sine! Ce glorie ar fi fost, ca să lărgim confinile Franței, să câștigăm pe seama ei bogatele provincii a Țărilor de jos! Numele meu is-toria l-ar fi eternizat cu litere de aur! Și acum trebuie să așteptăm cu paciința, până ce se vindecă rănile lui Coligny! Ei, dar paciința mie îmi lipsește. Încontinuu văd în-aintea mea visurile de aur ale Spaniei. Acum mă cutremur! Oare Balafre să fi pus la cale atentatul? Nu, abunaseama că nu! Hugenoți sunt în rătașire. Guise nu-și piătește ucigaș. Leul nici când nu se preface în ti-gru sau în șarpe. Pușca a încărcat-o Spania și nu Lotharingen.

Regele, care monologisa în intrerupt. Regina intrase în odaie. Îi observă ținuta fiului său și pași înaintea lui.

N'am venit la regele, ci la fiul meu, Carol ce vrei să faci? Vrei să cer-cetezi pe admiralul rănit?

— Da, răspuse scurt regele.

— Și chiar și dacă vei cunoaște opi-nia hugenoților?

— Pretind dreptate și le voi face dreptate.

— Dacă vrei să faci dreptate, atunci pedepsește pe răsculați. Te injură mereu deși nu ești amestecat cu cei cari au încercat săucidă pe Coligny. Sunt infuriati de dorul de răzbunare și tu vrei să te expui acestor răsvrățitori? Carol nu merge, asta ț-ar cauza perirea! Pa rugat cu înduioșare regina.

— Pe mine mă fac de complice? Ri-dicul! Lasă că cercetarea va adeveri totul.

— La tot cazul, că e ridicol, când pe regele îl numesc de complice bărbatului, pe care l'a numit conzilier intim al său și cu care și-a împărțit toate grigiile guvernării statului. Și tocmai încrederea regelui o fo-losesc de unealtă a lor, netrebnicii hugenoți. Ei zic, că toate acestea le-a făcut regele, pentruca să-l atragă mai mult pe partea lui, ca așa mai ușor să-l poată pierde.

— Mișelie, zise regele! Toate i-le-am iertat admiralului. Cuvintele lui i-le ascultam cu deplină încredere. Și toate aceste

ei le-au luat numai de simulare? Ah, ce oameni de nimica!

— Pentru aceea nu te mânia pe ei iubite Carol! Hugenoții fiind răutăcioși nu înțeleg marimozitatea mare a regelui. Nu cred, că lui iai iertat totul. Sunt con-vinși că și tu ești ca și ei. Tu ai fi demân-dat în secret, să impuște asupra lui Coligny așa cred ei. Calculează apoi și la fanatismul sălbatic al poporului și ura lui față de fa-milia lui Valvis! Cumpânindu-le acestea vezi oare nu-i nebulie să te expui furiei lor.

— Iubite Carol, te rog pe tot ce am mai scamp nu merge!

Vorbele mamei lui au influențat mult asupra lui.

— Mamă, argumentele îți sunt justi-ficate, pericolul e neincunjurabil, dar trebuie să merg. Mă deobligă promisiunea făcu Bourbonilor. Îmi voin apăra viața, ma v însoți întregă garda!

— Asta nu-i deplină garanță, căci garda nu poate fi în tot momentul cu tine.

— Adevărat, să port ieu frică în ora-șul meu? E ceva mai de răs, decât un rege fricos. Văd că nu se poate încunjura, dacă soartea a decis, ca poporul să uciză pe regele!

— Carol, ascultă sfatul meu! Demândă să te petreacă toți curtenii, mamăta, fratele tău Anjou, toți generalii, conzilierii și cava-lerii. Aceștia în tot minutul vor fi lângă tine și te vor păzi mai ușor. Și hugenoților încă le va părea bine, că îi cercetezi cu așa o suită pompoasă.

— Bun sfat! Îți mulțumesc iubită mamă! Numai decât voin da poruncă la toți să se pregătească

Ce s'a întâmplat cu Arthur.

Contele Antremont jucase câteva partii de șah cu Bianca și nici idee și n'au avut de ceea ce s'au petrecut în Louvre. N'au auzit nici bubuitul buștei. Înțalese numai atunci când fu chemat să se prezinte la majesta-tea sa. Și era așa de compus, încât fără să țină cont de utichetă s'a grăbit de acuma la locuința pretinului său.

Aici era i adunați cei mai de frunte dintre hugenoți. Oamenii celui rănit au um-plut coridoarele și întregă curtea. Toți erau înarmați ba unii pregătiți chiar și de luptă; căci după împușcătura se așteptau la rău. Din minut în minut veneau și mergeau solii, prin întreg Parisul, ducând poporului îndru-mările conducătorilor hugenoți. Erau pregă-țiți pentru ceea din urmă și erau destul de puternici, nu numai să apere pe admiralul, ci să atace chiar și să și răsbune.

La ușile palatului stetea o ceată arma-tă bine, în frunte cu contele Regnier. Con-versau intruua, dar cât se poate încet și cu precauțiune.

— Coligny, a crezut mai bucuros vor-belor magulitoare a regelui, decât prietinelor cari l'au făcut atent, zise unul dintre cava-leri. Vorbele frumoase ale acestui Valois, le-a luat de bani buni. Celea două gloanțe l'au convins acum cât trebuie să prețuiască pre-tinul lor. Lumea întregă îi cunoaște pofta după sânge și a lui și a mamei sale, singur Coligny, nu Acum nu de mult, când s'a dus dela maștră lui din Chatillou, o femeia a fugenunchet înaintea lui și l'a rugat plân-gând: „Domnul meu, eu n'am să te mai văd de te vei reîntoarce în Paris”. Da femeia a-

„Casta” simplă a știut să combine mai bine încercările decât admiralu.

— Ş-acum înă Coligy se joară, că regele e nevinovat, zise un ltul. Chartres Vidame, l'a rugat să părăsască numai decât Parisul. Admirabil înse aici n'a voit să auză de așa ceva. Să încredere în acest fiu al lui Izabel. „Dacă voui să răsi Parisul, zise el, atunci o fac ori de rică, ori pentru că n'am încredere. În cazul trim mi-e atăcată cinstea, iar în al doilea și vătămă pe regele.”

— Să ne încredem în marinimositatea admiralului, zise Regnier. Noi ne cunoaştem datorința — răsunarea. Ceea-ce admiralul nu voeste să crează, despre aceea eu sunt convins. Impuşcătura s'a făcut cu ştirea regelui! — Răsunare! Tot ce există în Louvre nu-i altceva decât înălăciune, minciuni și omor.

Conducătorii trupei erau cu toți de acord.

Contele Antremont intră pe poartă. Regnier înse l'a observat și numai decât ia reținut calea.

— D-ta vii din Louvre?

— La tot cazul, mirându-se de purtarea nobilului.

Ce dorești?

Vreau să cercetez pe pretinul meu Coligny.

— Pe pretinul Coligny? a repetat Regnier. Coligny în Louvre nu are prietini, ci numai dușmani, — inimici de moarte.

— D-l me

— Și?

— Mă vatămi, ăste măsură.

— În adevăr? Vorbire mea e adevărată.

Regnier lui Maurevert au timpote în Louvre, dar Maurevert să îndeplinești ceea-ce nu succes lui Maurevert? Ori doară ai în mare succes? Și pentru ce? Dar de ce esti prietinu admiralului în Louvre? Cel ce te precini în Louvre să te păzească, că naștie de unde ti vine scarta.

Antremont a rămas fără să zică ceva.

— Satisfacție! — zise el.

Antremont, zise către Regnier.

— Iar eu sunt contele Regnier și îți stau la dispoziție. — bucuros te-ai vedea împreună cu toți cei din Louvre în fața ascușului săbiei mele.

— Deocamdată ești dator numai mie! Unde locuiești?

— În strada St.-Roche la „bunul cavaler”. Nu mă face să aștept mult. Sabia mea insetează după sângele șerpelui din Louvre.

— Eu însă ard de dorul, să pedepsesc pe un nemernic zise Arthur depărtându-să. Multimea i-a reținut calea.

— Indărăpt, indărăpt! strigau plin de furie.

Antremont a observat purtarea provocătoare a nobililor și a stat locului.

— Pricepi tare târziu, doar contele Regnier și-a spus destul de apriat, ce părere predominază aici despre cei din Louvre. Să te cari de aici de nu voești să fii prima vrtfă a răzbnării.

Rostind ultimele cuvinte, toți și-au întins mâna după arme, iar el s'a întors la poartă și s'a depărtat nu ca unul de șasezeci și trei de ani câți avea, ci ca un tinăr de treizeci de ani. Fața-i era plină de furie.

— Hah, oamenii de noi! Nevoiesii de ei! Rușinea aceasta o să-ți-o cu

sângele ei. Contele Antremont să fie numit ucigaș. Cum i-a și venit în minte? Dacă ar fi zis-o numai el, credeam că-i nebun, dar aceasta am afirmat-o cu toții. Aceasta e părerea lor despre Louvre. Ii voui spune și regelui. El își frământă capul să uciză pe regele. Doar cunoaştem fanatismul hugenotilor, aplicați se sevrăsească ori-ee faptă slabă.

Strada era plină de gardiști. Antremont se opri lângă un părete, lăsând să treacă cei vreo trei sute de armați. După ei venea cavalerimea curții, mai apoi familia regală. Ecaterina Medici îmbrăcată în negru, cei doi băieți ai ei, regele și prințul Anjou. Îndată după regele mergeau câteva dame de onoare. Acestea le n'au generalii, camerazii și oficerimea înaltă. Convoiul l'a terminat-o altă ceată de gardiști.

Antremont observat numai decât pe contele.

— Pentru ce sta contele Antremont acolo lipit de părete? zise către regele. Uite că e roșă ca jarul! Nu face semn.

L'a chemat la ei fără să se oprească.

— Maiestate, un singur cuvânt! Pardon — vreau să te fac atent la ceva.

— Vino aproape de noi să nu simțască nime zise regina și convoiul să nu se oprească.

Antremont ascultase și a ocupat loc îndată la spatele regelui și a reginei.

— Iubite conte, fața îți tradează o întristare mare.

— Da, Maiestate — și i'a comunicat cel-ce sau întâmplat cu el.

În decursul povestirii, fața regelui s'a schimbat cu totul.

BIBLIOGRAFIE.

A apărut:

„Cosinzecana”, revista literară ilustrată săptămânală nr. 52 — 1912, cu următorul cuprins: Petronius: Ioan Agârbiceanu, art. Volbură Poiană: Icoane, poezie. Georges Courteline: Invită-l pe domnul la masă, trad. N. Iorga; Cugetări. Mihnea Olmaz: Făt-Frumos, poez. A. Fogazzaro — D. Tomescu: Misterul poetului, roman. G. Vlădescu-Albești: Cântec trist, poezie. Flori de-azi: Abonenților noștri. S. B.: O comemorare tristă. F. N.: Un neam pierdut. R. M.: Copii de azi. Scrisori dela redacție. Ilustrații. Abonamentul e 12 cor. la an. între abonații cari își plătesc abonamentul înainte pe un an întreg, se sortează la sfârșitul anului 25 biblioteci a 10 cor.

Cea mai potrivită pieză teatrală la ocaziuni e fără îndoială

● vișoară

pieză populară în 3 acte de Octavian Prie. Subiectul și motivele luate din viața poporului dela sate fac, ca aceasta pieză să fie tot mai căutată și mai gustată de public. A fost reprezentată în mai multe locuri cu mare succes. E și un recomandabil cadou de sărbători. Se poate comanda la: Librăria Seminarială Balázsfalva (Blaj) și costă 60 fileri plus 5 fil. porto. Se poate procura și la: Krafft în Sibiu; Librăria arhidiecezană tot acolo; Onișor în Năsăud; Aurora în Gherla și Ciurcu în Brașov.

„Administrație bisericească”. Cartea aceasta e o colecțiune bogată de legi, ordinațiuni, normative, adunate laolaltă în ordine sistematică, din actele sinoadelor diecezane din toate patru diecezele noastre din circularele ce servesc ca normative în toate patru diecezele aparținătoare Provinciei noastre metropolitane, din legile pol. bis. scl. Cartea aceasta de mare folos. Preasfântii noștri Arhieri au recomandat-o cu toată căldura Veneratului nostru Cler. *Circularul mitropolitan* din 26 Martie 1912 Nr. 10230—1911. zice între altele: „Foarte puține vor fi afacerile bisericești și școlastice, referitor la cari nu dă inviațiunile de lipsă cartea aceasta, lucrată cu multă sîrguință, fiind cu luare aminte la toate izvoarele, din cari pot să se cunoască feluriti rami ai administrațiunii bisericești din provincia noastră. De aceea o și recomandăm Veneratului Cler arhidiecezan pe lângă observațiunea, că ea se poate procura și din banii bisericilor”. — *Ilustritatea Sa Dr. Vasile Hossu* noul Episcop al Gherlei zice: „De cartea aceasta în adevăr a fost lipsă, și aparițiunea ei aievea împlinește o lacună. Fără de acest op nici nu se poate închipui un oficiu parohial ori protopopesco”. — *Ilustr. Sa Dr. Dem. Radu* Episcopul Orășii-mari a dispus ca cartea aceasta să se procure în toate oficiile parohiale din Dieceza Sa. — Cartea are un conținut vast de XVI+763 pagini în 8° mare, se și poate procura dela autorul: Ioan Genț protopop gr.-cat. în Oradea-mare—Nagyvárad, Sztaroveszky—utca nr. 6. Prețul unui exemplar legat în pânză este 12 coroane și 76 fileri porto postal, iar al unui ex. leg. în piele 15 coroane, și 76 fileri porto postal.

A apărut de sub tipar: „Cultivarea viei, manuirea vinului, morburile și vindecarea lor”, cu un conținut bogat, având 153 ilustrațiuni și 300 pagini de tipar. Se capătă la autor — D. D. Graur, inv. — Somlyógyörtelek, posta Krsznalidvég (Szilágy m.), cu prețul de 2 coroane + porto 20 fileri.

La 10 exemplare comandate deodată se trimite 1 exemplar de onoare.

ALBUMUL BUNEA

în o minunată execuție tehnică și cu un cuprins bogat de peste 200 pagini.

E admirabilă coperta în mai multe colori, după originalul pictorului nostru *C. Domșa*. Urmează, numai decât la început, portretul cel din urmă al canonicului Bunea în patru colori. Și alte peste 20 clișee, apo capete artistice, suplimente, etc.

Comandele se pot face la

Adresa: Albumul Bunea — Blaj-Balázsfalva sau Librăria semin.

Verbele auxiliare: sunt, voui, de dr. Octavian Prie și gimnasial în Blaj. Se poate c la librăria seminarială din Blaj. Prețul 60 fil + 5 f

Proprietar-editor: AUI

Redactor respons.: AUGUSTIN GRUIȚ.

1000 metri

Lemne de foc,

crepate, calitate bună, așezate gata în vagon câte 10.000 kilograme, ab Szováta, liferează cu prețul de

140 coroane**SCHULZTER MÁRTON**

in SZOVÁTA.

(116) 5-7

Cadoul de sărbători!

Admirabilul tablou

Din suferințele noastre,

Reprezintă un moment dureros din viața noastră. — Mărime 44/68 cm.

Se află de vânzare la *Librăria Seminarului teol. gr.-cat din Blaj.* — Prețul freat **2-20 cor.**

Un admirabil tablou după originalul marelui pictor *Obedeanu* reprezentând pe:

MIHAI-VITEAZUL

Cel mai războinic voevod, ne pare din acest tablou cu o putere de sugestie extraordinară. Se află de vânzare la *Librăria sem. teol. gr.-cat. din Blaj.* — Prețul tabloului cor. 1-50 fil.

Capital social Coroane 1.200.000.

Telefon Nr. 188.

Post apc. ang. 29.349.

„Banca generală de asigurare“

societate pe acții în Sibiu—Nagyszéden

este prima bancă de asigurare românească, înființată de institutele financiare (băncile) române din Transilvania și Ungaria.

Prezidentul direcțiunii **Parteniu Cosma**
directorul executiv al „Albina“ și prezidentul „Solitarul“.

„Banca generală de asigurare“ face tot felul de asigurări, ca asigurări contra focului și asigurări asupra vieții în toate condițiile. Mai departe mijloace: asigurări contra spargerii, contra accidentelor și contra grindinei.

Toate aceste asigurări „Banca generală de asigurare“ le face în condițiile cele mai favorabile.

Asigurările se pot face prin orice bancă românească, precum și la băncile și bărbății de încredere ai societății.

Prospecte, tarife și informațiuni se dau gratis și imediat.

Per. cunoscute ca acvizitori buni și cu legături — pot fi primite oricând în serviciul societății.

»Banca generală de asigurare« dă informațiuni gratuite în orice afaceri de asigurare fără deosebire, că aceste afaceri sunt făcute la ea sau la altă societate de asigurare

Cei interesați să se adreseze cu încredere la:

„Banca generală de asigurare“
Sibiu—Nagyszéden. Edificiul „Albina“.

(1) 51-42

Institut de asigurare român

„Transsylvania“

SIBIU

Strada Cisnădiei 1-5. Edificiile proprii.
recomandă

Asigurări împotriva focului

pentru edificiile, recolte, mărfuri, mașini, mobile etc. în condiții avantajoase și cu premii ieftine.

Asigurări pe viață

(pentru preoți și învățători confesionali romani gr.-cat. avantajii deosebite) pe cazul morții cu termen fix, cu platire simplă sau duală a capitalului, asigurări de penziune și de participare la câștig, asig. de zestre și asig. peperale pe spese de înmormântare. Mai departe contra accidentelor, infracției (furt prin spargere) asig. p. pagube la apaducta.

Sumele plătite pentru pagube de foc până la	
înca anul 1911	K. 5,275,79823
Capitale asigurate pe viață achitate	5,146,55636
Starea asigurativilor cu sfârșitul anului 1911	foc „ 127,763,744—
	viață „ 10,931,322—

„Fonduri de întemeiere și de rezervă . . . cor. 2.520,492—
ral.

Prospecte și informații se dau gratuit în zate, zist *bîourile Direcțiunii și la toți agenții.*

Paris au c.

ar ajunge la . versate în achiziții eu cercuri bune de O luptă sângeroasă se primise în condiții favorabile în urmări triste. Trece serviciul institutului.

că protestanții nu

(5) 130-1

A aparut

ANTOLOGIONUL

sau

MINEIUL

tomul I. carele cuprinde în sine *slujbele minereștilor sărbători, a Născătoarei de Dumnezeu și ale sfinților* de pe lunile: Septembrie, Octombrie, Noembrie și Decembrie.

Prețul tomului I. legat în piele și în cuprins este 32 cor. și se spedează imediat.

Lunile din Ianuarie până în August sînt cuprinse în tomul II. care e în lucrare.

Prețul tomului II. se va fixa ulterior și va fi în raport cu prețul tomului I.

A aparut

Apostolulsau Faptele și Epistolele sf. Apostoli 1° 4.

Prețul leg. în piele 2 cor. leg. în lux face 44 coroane.